

Marek Wesoły
Krzysztof Janusz Kozik

minister klimatu i środowiska,
minister zdrowia

Interpelacja nr 29731

Interpelacja w sprawie zmian związanych z Polskim Ładem

Proszę o odpowiedź na pytania zawarte w treści wystąpienia poniższego oraz o rozważenie możliwości innej interpretacji przepisów w kontekście Polskiego Związku Działkowców.

Pojawiające się w mediach interpretacje wpływu zmian wprowadzanych przez „Polski Ład” na obciążenie składką zdrowotną społecznych działaczy funkcjonujących w organach stowarzyszeń, w tym w rodzinnych ogrodach działkowych, wywołały poruszenie w tym środowisku. Do mego biura zgłaszają się przedstawiciele stowarzyszeń, w których wskazują, że interpretacja ta jest błędna. Ich zdaniem analiza przepisów nakazuje wniosek, że zmiany wprowadzane od 1 stycznia 2022r. pozostają neutralne dla tej grupy – nie odnoszą się do osób wybranych na członków organów stowarzyszeń.

Ponadto zgłaszający się podnoszą, że przyjęcie niekorzystnej dla stowarzyszeń interpretacji oznacza szereg zbędnych obowiązków biurokratycznych nakładanych na organizacje pozarządowe, zaś wpływ y z tytułu składki zdrowotnej byłby prawdopodobnie mniejsze niż koszty obsługi nowego źródła dochodów przez ZUS.

Źródłem wątpliwości są zmiany wprowadzane u staw ą z 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105). W ramach nowelizacji zmieniono m. in. regulacje ustawy z dnia z 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tzw. „ustawy zdrowotnej”) w zakresie oskładkowania osób działających na podstawie powołania w organach osób prawnych.

W art. 66 ust. 1 ustawy zdrowotnej dodano pkt 35a. Z przepisu wynika, że od 1 stycznia 2022 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu będą podlegały „osoby powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie.” Istota sporu wynika ze znaczenia użytego w przepisie sformułowania „**powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania**”.

Mianowicie, jak wynika z doniesień medialnych, jedna z możliwych interpretacji sprowadza się do tego, iż za osoby, o których mowa art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej, uznaje się osoby wchodzące w skład organów stowarzyszeń. Tymczasem, w ustawie prawo o stowarzyszeniach ustawodawca w sposób wyraźny wskazuje, że członkowie organów stowarzyszeń pochodzą z wyboru (art. 10 pkt 5 Prawa o stowarzyszeniach), a pojęcie „powołania” odnosi wyłącznie do organów komisarycznych (art. 10b Prawa o stowarzyszeniach). Tym samym uzasadnionym jest wniosek, że osoby wchodzące w skład organów stowarzyszenia pochodzących z wyboru nie są objęte dyspozycją art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej. Co więcej, jest on spójny z uzasadnieniem rządowego projektu ustawy nowelizującej ustawę zdrowotną. W uzasadnieniu w odniesieniu do propozycji i zmiany art. 66 ust.

1, wskazano bowiem na powołanie na funkcje typowe dla spółek prawa handlowego i jednostek publicznoprawnych „członkowie zarządu, członkowie Komisji Rewizyjnej, prokurenci oraz członkowie komisji egzaminacyjnych), w przypadku których to funkcji, ustawodawca faktycznie posłużył się instytucją „powołania” np. art. 201 § 4, art. 217, art. 368, art. 385 § 1 KSH oraz art. 99 ust. 2; ustawy prawo lotnicze.

Bezpośrednie wskazanie na „*akt powołania*” w art. 66 ust. 1 pkt 35a nabiera też szczególnego znaczenia, jeżeli porównać treść przepisu z regulacją art. 13 ust. 7 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który odnosi się do „*wynagrodzenia otrzymywanego przez osoby, niezależnie od sposobu ich powołania, należące do składu zarządów, rad nadzorczych, komisji lub innych organów stanowiących osób prawnych*”. Nie wskazuje on zatem na powołanie poprzez „*akt powołania*”, jak czyni art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej, lecz mówi o powołaniu bez względu na jego sposób, a więc także poprzez wybór. Zasadnym jest przyjęcie, że rozróżnienie było to świadomym zabiegiem ustawodawcy, zwłaszcza jeżeli zważyć, że w uzasadnieniu do projektu ustawy nowelizującej przedmiotowe przepisy są wymienione obok siebie.

Niezależnie od przesłanek wynikających z wykładni przepisów, za przyjęciem wyłączenia stosowania obciążeń wynikających z art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej, wobec dochodów uzyskiwanych przez członków organów w stowarzyszeniach, przemawiają również przesłanki funkcjonalne. Osoby te nie tyle otrzymują bowiem wynagrodzenie, co zwrot kosztów i utraconych korzyści poniesionych w związku z pełnieniem funkcji społecznych. Z reguły są to więc kwoty stosunkowo niewielkie, wręcz symboliczne. W konsekwencji skala przysporzenia przychodów ZUS ze składek zdrowotnych byłaby śladowa. Tymczasem obsługa tego źródła przychodów publicznych absorbowałaby olbrzymie środki, zarówno po stronie podmiotów obowiązanych, tj. stowarzyszeń, jak i administracji publicznej. Brak prognozy minimalnej kwoty wynagrodzenia, od której naliczana byłaby składka na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej, oznacza że w realiach organizacji pozarządowych dochody generowane „od jednego członka organu” w skali roku wynosiłyby częstokroć kilkanaście – kilkadziesiąt zł. Sycyfikacją organów w stowarzyszeniach jest ich kolegialny charakter. W skali ogólnokrajowej przepis znalazłby więc zastosowanie do dziesiątek, a może i setek tysięcy osób. Tym samym organy ZUS byłyby zmuszone prowadzić olbrzymią ilość spraw, w których koszty obsługi wielokrotnie przewyższyłyby wpływy od płatników. Odrębną kwestią jest obciążenie, nie tylko finansowe, ale i administracyjne, jakie nałożono by na stowarzyszenia, które będąc organizacjami non profit, w sposób zasadny mogą oczekiwać wsparcia ze strony władz publicznych, a nie obciążania ich działalności daninami publicznymi.

Reasumując powyższe, zwracam się z wnioskiem o informację, czy zasadnie stowarzyszenia działkowców uważają, że wbrew interpretacjom przytaczanym w mediach, art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy zdrowotnej nie znajduje zastosowania do wynagrodzeń wypłacanych wykonującym obowiązki społecznie (niezawodowo) członkom organów stowarzyszeń - będących ekwiwalentem poniesionych przez nich kosztów i utraconych korzyści.